

ASOCIACIJA „ANTAKALNIEČIŲ BENDRUOMENĖ”

Ribotos civilinės atsakomybės Viešasis juridinis asmuo Antakalnio g. 17, 10305 Vilnius, Tel. +37061007176,
El.p. taryba@antakalnietis.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi VI Registrų centro Vilniaus filiale, kodas 3000 79278

Vilniaus miesto savivaldybės merui R. Šimašiui

Konstitucijos pr. 3, LT-09601, Vilnius, meras@vilnius.lt

2019-07-04 NR.2019_07_04

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui P. Poderskiui

Konstitucijos pr. 3, LT-09601, Vilnius, povilas.poderskis@vilnius.lt

DĖL SAPIEGŲ PARKO PROJEKTO ĮGYVENDINIMO

Gerbiamieji mere ir administracijos direktoriau, dar kartą dėkojame už Jūsų priimtą sprendimą koreguoti veiksmus Sapiegų parko kūrime. Tikimės, kad bendromis pastangomis pasieksime gerų rezultatų išsaugant istorijos, kultūros ir meno paveldo kompleksą.

Pateikiame mūsų pasiūlymus dėl parko projekto rengimo principų ir etapų.

I. Dėl projekto rengimo:

1. *Projektas turėtų apimti Specialiajame plane apibrėžtą teritoriją kartu su nurodytomis apsaugos zonomis.* Tai Sapiegų rezidencijos, Trinitorių vienuolyno ir ligoninės statinių komplekso (Unikalus kodas kultūros vertybių registre: 762) teritorija.

2. Siūlome pradėti nuo koncepcijos, koks tai bus parkas, kokia jo tvarkymo idėja. Projektuoti būtina atsižvelgiant į ansamblio architektūrinę visumą, jo gamtinę ir urbanistinę aplinką, parko naudotojų poreikius, aiškiai apibrėžti funkcines zonas ir *suformuojant ilgalaikę parko priežiūros programą* su sąmata, kaip tai daroma Europoje istoriniuose parkuose, turinčiuose paveldosauginį statusą. Tuo pačiu siūlome atsakyti bet kokių nebūtinų naujų architektūrinių, inžinerinių elementų ar dekoratyvinių želdinių. Norime priminti paprastą principą: *kuo didesnė ekologinė darna, tuo lengvesnė ir pigesnė augalų priežiūra, ilgaamžiškesnė kompozicija.*

3. Parko tvarkymui labai svarbios jo vertingosios savybės, visų pirma išlikusios parko *dendrologinės struktūros*. Pažymėtina, kad dauguma medžių auga palei takus ir tarp jų. Būtent medžiai ir leidžia geriausiai mums suprasti, kiek yra išlikęs istorinių takų tinklas, be to, jie svarbūs ne tik kultūriniai bet ir gamtinių požiūriu. Todėl esamos situacijos plane dendrologinės struktūros turėtų būti fiksuojamos kaip *esamos paliekamos*, jas būtina išsaugoti, pasitelkus arboristų pagalbą ir neprojektuojant nieko, kas galėtų joms pakenkti.

II. Siūlomi parko tvarkymo įgyvendinimo etapai:

1. *Esamų parko želdinių pirmaeiliai tvarkymo darbai.* Esamoms išlikusioms želdinių struktūroms turi būti sudaromi *ilgalaikiai medžių priežiūros planai*. Arboristai pirmame etape galėtų atlikti būtiniausius medžių tvarkymo ir priežiūros darbus, o ateityje juos tęsti;

2. *Taikomieji moksliniai parko tyrimai.* Atliekant darbus su želdiniais, lygiagrečiai galima būtų atlikti kitus taikomuosius mokslinius parko tyrimus, reikalingus konkrečioms sprendiniams formuoti ir pagrįsti. Siūlome daugiau dėmesio skirti gilesnėms *analizėms ir tyrimams*, kad projekto sprendiniai būtų neabejotinai jais paremti, o parko vertė nesumažėtų;

3. *Užduoties formavimas.* Formuoti užduotį projektuotojams galima tik išgryninus esamus vertingus parko želdinius, *mustačius viso parko* (barokinės dalies ir laisvo plano)

funkcines zonas, apibrėžus statinių paskirtį, surinkus ir išanalizavus visų parko naudotojų pastebėjimus ir siūlymus;

4. **Parko elementų atkūrimas.** Remiantis mokslininkų biologų, istorikų, menotyrininkų, rekomendacijomis, paveldo specialistų vertinimais bei Visuomeninės želdynų ir želdinių apsaugos ir priežiūros komisijos išvadomis, būtų galima planuoti tvarkyti želdinius ir atkurti tuos barokinio parko elementus, dėl kurių atkūrimo tikslingumo ir tikslo kiltų mažiausiai ginčų. Vertindami jau atliktus archeologinius ir kitus tyrimus, sutiktume tik su tuo, kad galima integruoti šiuos istorinio parko elementus - laiptus, tvoros fragmentus, takų tinklą, kiek tai nepažeistų vertingų dendrologinių struktūrų ir kiek tai būtų neabejotinai pagrįsta. Parenkant naujus želdinius parkui, siūlome rinktis vietinius arba istoriniuose šaltiniuose minimus augalus. Beje, Darbo projekto, kur būtų pateiktas želdinių asortimentas (kokios medžių, krūmų gėlių rūšys bus sodinamos) taip ir nematėme, nors pagal teisės aktus bet kuriems vykdymo darbams turi būti parengti išbaigti projektai. Savivaldybė savo darbuotojų tarpe turi kvalifikuotų biologų, kurie tikrai galėtų koordinuoti želdinių parinkimo, atsodinimo, jų priežiūros veiklas.

III. *Dėl projekto suderinimo su visomis suinteresuotomis pusėmis.*

Parkas turi tenkinti visų pagrindinių jo lankytojų kultūrinius ir rekreacinius poreikius, džiuginti mūsų miesto ir šalies svečius. Tačiau norėtume suabejoti sprendimu teikti pirmenybę parko pastatų nuomininkų poreikiams. Suprantame, kad darbo vieta turi būti patogi, pagalvota apie maitinimosi galimybę šalia jos, turi būti patogų į ją atvykti ir statyti savo automobilį tam numatytoje vietoje šalia parko, tačiau matome, kad Tech. Parkas nuomojamų pastatų vidinius kiemelius jau dabar yra daugiau nei pakankamai išnaudojęs savo darbuotojų reikmėms, stebime, kaip parkas palaipsniui virsta parkingu. Todėl nematome prasmės daugiau svarstyti apie sąlygų parko pastatų nuomininkams gerinimą kitų suinteresuotų grupių sąskaita.

Mūsų nuomone, numatytiems Antakalnio g. 13 ir Sapiegų g. 8 pastatų projektams negali būti pritarta, nes planuojami statiniai yra ansamblio apibrėžtoje teritorijoje, Sapiegų parko prieigose ir patenka į jo apsaugos zoną, yra svetimkūniai, niekaip nėra ir nebus susiję su ansamblio vertybėmis. Jų vystymas, ypač rekonstruojant juos į gyvenamuosius namus ir dėl to didinant tūrius, būtų neteisėtas ir nepriimtinas. Mes visi turėtume laikytis esamų teisės aktų reikalavimų, todėl tokie projektai, menkinantys parko vertingąsias savybes, turi būti iš karto atmetami.

Teikdami šiuos siūlymus, remiamės ne tik savo, bet ir visų vilniečių, kvalifikuotų specialistų pagrįstomis nuomonėmis, todėl norėtume, kad Savivaldybė su mumis tartųsi tiek dėl techninės užduoties suformulavimo, tiek dėl naujo projekto sprendinių, tiek dėl projekto vykdytojų atrankos ir projekto įgyvendinimo priežiūros. Patikiname, kad siekiame konstruktyvaus ir profesionalaus sprendimo, todėl savo atstovais deleguosime kvalifikuotus ir kompetentingus asmenis.

Suprantame, kad įdėta daug darbo rengiant barokinės dalies projektą, bet parkas ar jo dalis negali būti kuriamas „pataisant“ jo istoriją, atsietai nuo jo aplinkos ir negalvojant apie jo priežiūrą, jo naudotojus. Negalima parko pertvarkyti pagal menamą takų tinklą (kurio takų plotis nebuvo patvirtintas kasinėjimų metu), įrengti fontanus neturint ir net neieškant informacijos apie juos, remiantis vien atrastu fontano pamatu ar plyta. Projektuotojų iki šiol siūlytas vaizdas, jeigu jis būtų įgyvendintas, neatitiktų nei autentiško baroko laikotarpio vaizdo, nei dabartinių visuomenės poreikių, nei klimato kaitos sukeltų iššūkių, o tokio kūrinio ateitis ir vertė būtų labai abejotina. Todėl tokiam projektui negalėjome ir negalime pritarti. Vis dėlto manome, kad parko projektavimas negali tęstis be rezultatų, ruošiantis tam nuo 2015 metų, todėl tikimės, kad jau iki kitų metų pradžios bus pasirengta parko želdinių tvarkymo darbams.

Antakalniečių bendruomenės pirmininkė

Edita Kavaliauskienė